

Ochrona Nauczycieli jako funkcjonariuszy publicznych

Zgodnie z art. 63 ust. 1 Karty Nauczyciela, Nauczyciel – podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych **korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w Kodeksie karnym** (dalej k.k.)

Obowiązujące brzmienie powyższego przepisu zostało wprowadzone przepisem art. 2 Ustawy z 11 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw, która to zmiana weszła w życie 24 maja 2007 r.

Poprzedni przepis art. 63 Karty Nauczyciela stanowił, że Nauczyciel korzysta w związku z pełnieniem obowiązków służbowych z prawa do ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy państwowych. **Organ prowadzący szkołę obowiązany jest z urzędu występować w obronie Nauczyciela**, gdy ustalone dla Nauczyciela uprawnienia zostaną naruszone.

Przestępstwa przeciwko funkcjonariuszom publicznym uregulowane są w rozdziale XXIX Kodeksu karnego, zatytułowanym „Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego”.

Naruszenie nietykalności cielesnej

Zgodnie z art. 222§1 k.k. odpowiedzialności karnej podlega ten, kto narusza nietykalność cielesną funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych. Kary, które zostały przewidziane za naruszenie tego przepisu, to:

- grzywna
- kara ograniczenia wolności,
- kara pozbawienia wolności do lat 3.

Należy jednak podkreślić, że jeżeli czyn został wywołany przez niewłaściwe zachowanie się funkcjonariusza lub osoby do pomocy mu przybranej, sąd może zastosować nadzwyczajne **złagodzenie kary**, a nawet odstąpić od jej wymierzania (art. 222§2 k.k.).

Czynna napaść na funkcjonariusza

Innym rodzajem przestępstwa wymierzonego przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu jest przestępstwo czynnej napaści. Popelnia je każdy, kto – działając wspólnie i w porozumieniu z inną osobą lub używając broni palnej, noża lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu albo środka obezwładniającego – dopuszcza się czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych – tak stanowi art., 223§1 k.k. Przepis ten w § 2 przewiduje sankcję karną za jego naruszenie w postaci kary pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Kwalifikowana postać tego przestępstwa występuje w sytuacji, jeżeli w wyniku czynnej napaści nastąpił skutek w postaci ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej. Wtedy sprawca przestępstwa będzie podlegał jeszcze surowszej odpowiedzialności karnej, czyli karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12 (art. 223§2 k.k.).

Zmuszanie funkcjonariusza do przedsięwzięcia lub zaniechania czynności

W sytuacji, gdy ktoś będzie stosował przemoc lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej do przedsięwzięcia lub zaniechania prawnej czynności służbowej będzie podlegał karze pozbawienia wolności do lat 3 (art. 224§2 k.k. w związku z art 224§1 k.k.).

Jeżeli w następstwie tego czynu zostanie spowodowany skutek ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci:

- pozbawienia człowieka wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia,
 - innego ciężkiego kalectwa, ciężkiej choroby nieuleczalnej lub długotrwałej, choroby realnie zagrażającej życiu, trwałej choroby psychicznej, całkowitej albo znacznej trwałej niezdolności do pracy w zawodzie lub trwałego, istotnego zeszpecenia lub zniekształcenia ciała,
 - lub też zostanie spowodowane inne naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia
- to przepis art. 224§3 k.k. przewiduje surowszą odpowiedzialność karną sprawcy – w postaci kary pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Znieważanie funkcjonariusza publicznego

Zgodnie z art. 226§1 k.k. kto znieważa funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną, podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega:

- grzywnie,
- karze ograniczenia wolności,
- karze pozbawienia wolności do roku.

Jeżeli czyn został wywołany przez **niewłaściwe zachowanie się funkcjonariusza** lub osoby mu przybranej, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia (art. 226§2 k.k. w związku z art. 222§2 k.k.).

Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z 20 czerwca 2012 r. (sygn. Akt I KZP 8/12, Biuletyn Sądu Najwyższego 2012/6/19) uznał, że przedmiotem ochrony art. 226§1 k.k. jest prawidłowe funkcjonowanie instytucji państwowych i samorządowych oraz godność funkcjonariusza publicznego lub osoby przybranej mu do pomocy, przy czym autorytet danej instytucji ma znaczenie pierwszoplanowe.

Sąd Najwyższy podkreślił, że **prawidłowe funkcjonowanie instytucji chronione jest przez zapewnienie poszanowania dla funkcjonariuszy podczas wykonywania ich obowiązków służbowych**, którzy ze względu na rodzaj wykonywanych czynności powinni mieć zapewnioną wzmoczoną ochronę, także w odniesieniu do ich godności. Sąd ten wskazał, że wykonywanie ich funkcji wiąże się bowiem z uczestnictwem w sytuacjach konfliktowych w których szczególnie narażeni są na agresję lub naruszenie dóbr osobistych.

Sąd Najwyższy uznał, że funkcjonariusz dokonujący czynności służbowych, który w związku z tym jest znieważany niepublicznie, powinien korzystać z takiej samej ochrony, jak w trakcie wykonywania obowiązków publicznie.

Zdaniem tego Sądu uzasadnione jest natomiast pozostawienie poza zakresem ochrony art. 226§1 k.k. tych wszystkich wydarzeń, które mają miejsce poza czasem wykonywania obowiązków i bez związku z nimi, gdyż wówczas funkcjonariusz ma te same możliwości prawne w razie znieważenia

go, jak każdy inny obywatel, może zatem wnieść prywatny akt oskarżenia o przestępstwo z art. 216 k.k.

Znieważenie Nauczyciela

Nauczyciel, który wykonuje obowiązki służbowe i związku z tymi obowiązkami zostanie znieważony niepublicznie, korzysta z ochrony prawnej zagwarantowanej przez przepis art. 226 k.k., jak w trakcie wykonywania obowiązków publicznie.

Wyjaśnienia wymaga również, co należy rozumieć pod pojęciem „**osoba przybrana do pomocy funkcjonariuszowi**”, które występuje we wskazanych wyżej przepisach Kodeksu karnego. Zgodnie z poglądem autora Marka Kulika

„osobą przybraną do pomocy funkcjonariuszowi jest ten, kto został mu urzędowo do tej pomocy przydzielony albo kto pomaga mu na jego prośbę”.

Obrona Nauczyciela z urzędu

Warto pamiętać, że zgodnie z art. 63 ust. 2 Karty Nauczyciela organ prowadzący szkołę i Dyrektor szkoły są obowiązani z urzędu występować w obronie Nauczyciela, gdy ustalone dla Nauczyciela uprawnienia zostaną naruszone.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.)
2. Ustawa z 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
3. Ustawa z 11 kwietnia 2007 r. - o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2007 r. Nr 80, poz. 542).

Autor: Dorota Charkiewicz – doktorantka na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz sędzią Sądu Rejonowego.

Artykuł pochodzi z portalu Dyrektorium.pl